Lietas arhīva Nr. CA-0342-18/7
ECLI:LV:VAT:2018:1206.C11064617.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2018.gada 6.decembrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis D.Lazdiņš
tiesnese I.Pinne, tiesnesis A.Bukavs
tiesas sēdes sekretāre A.Balode
piedaloties prasītājas SIA "Jūsu partneris" pilnvarotam pārstāvim zvērinātam advokātam A.Ādamsonam un atbildētāja /pers. A/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei J.Kramerovskai

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA "Jūsu Partneris" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2017.gada 18. maijā SIA "Jūsu Partneris" cēlis tiesā prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu, kurā lūdz tiesu;
- piedzīt no /pers. A/ par labu SIA "Jūsu partneris" pamatparādu 30000 EUR, lietošanas procentus 13532,85 EUR un nokavējuma procentus 1474,07 EUR, kopā 44932,97 EUR;
- piedzīt tiesas izdevumus - valsts nodevas par prasības iesniegšanu tiesai 1465,90 EUR, par prasības nodrošināšanu 224,67 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR;
- noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no pamatparāda summas 30000 EUR par laiku no prasības celšanas dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Prasībā norādīti turpmāk minētie apstākļi.
2007.gada 19.oktobrī un 2007.gada 22.oktobrī atbildētājs aizņēmies no /pers. B/ naudas līdzekļus - kopā 30000 EUR, kurus /pers. B/ pārskaitījis uz atbildētājam piederošo bankas kontu Nr.LV75UNLA0050004917983.
Aizdevuma līgums rakstveidā nav noslēgts.
Civillikuma 1533.pants nosaka, ka līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu tikai tad, kad starp līdzējiem notikusi pilnīga vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām (1470.p.), ar nolūku savstarpēji saistīties.
Prasījums pamatots uz Civillikuma 1934.pantu, kas nosaka, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.
Atbilstoši Civillikuma 1943.pantam aizņēmējam jāatdod tāda pati summa, vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Kā norādīts teorijā, tad aizdevuma līgums ir reāllīgums. Līguma noslēgšanas būtiska sastāvdaļa ir naudas vai atvietojamās lietas nodošana īpašumā. Aizdevuma līgums ir vienpusējs līgums *(Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmatā. Kalvis Torgāns, Rīga, 2008; lpp.76., 81.).*
Ar 2016.gada 24.maija cesijas līgumu Nr.CLl-2016 /pers. B/ nodevis savas prasījuma tiesības prasītājai SIA "Jūsu Partneris", kas pienācīgā kārtā 2016.gada 25.maijā nosūtījusi paziņojumu par cesiju atbildētājam.
Civillikuma 1829.pants nosaka, ka, ja izpildījumam nav noteikts termiņš, tad kreditors var to prasīt katrā laikā, bet parādnieks var katrā piemērotā laikā izpildīt.
2015.gada 21.aprīlī prasītāja nosūtījusi atbildētājam atgādinājumu par aizdevumu un noteikusi aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2015.gada 30.aprīlim.
Pēc minētā atgādinājuma saņemšanas atbildētājs griezies ar piedāvājumu aizdevumu atdot ar cesiju pret /pers. F/, kuram minēto naudas summu atbildētājs ir aizdevis tālāk. Prasītāja, izvērtējot atbildētāja piedāvāto cesijas prasījumu un tā izpildes termiņu, uzskatīja, ka kreditoram nav pienākums pieņemt naudas vietā prasījumus pret atbildētāja parādniekiem. Arī Civillikuma 1832.pants nosaka, ka izpildījumam vajadzīgs, lai saistības priekšmets būtu izpildīts pilnīgi. Tādēļ kreditoru nevar piespiest saņemt ne daļas izpildījumu, ne kādu citu priekšmetu tā vietā, kuru viņam ir tiesība prasīt.
Tā kā atbildētājs aizdevuma parāda summu prasītājas noteiktajā termiņā nav atmaksājis, tad, pēc prasītājas ieskata, ir iestājies saistības izpildes nokavējums.
Prasītāja prasībā norāda, ka parādu uz 2016.gada 23.februāri veido aizdevuma pamatsumma 30000 EUR, lietošanas procenti 13532,85 EUR (aprēķins tiek veikts pieņemot, ka gadā ir 365 dienas; aizdevuma procentu lietošanas termiņš no 2007.gada 22.oktobra līdz 2015.gada 30.aprīlim ir 2745 dienas; procentu apmērs dienā - 4,93 EUR ((6% x 30 000) : 365); procentu apmērs kopā 13532,85 EUR (2745 dienas x 4,93 EUR), nokavējuma procenti 1474,07 EUR (aprēķins tiek veikts pieņemot, ka gadā ir 365 dienas; aizdevuma atmaksas nokavējuma termiņš no 2015.gada 1.maija līdz 2016.gada 23.februārim ir 299 dienas; procentu apmērs dienā ir 4,93 EUR ((6% x 30 000) : 365); procentu apmērs kopā 1474,07 EUR (299 dienas x 4,93 EUR). Kopējais parāda apmērs 44932,97 EUR (30000 + 13458,90 + 1474,07).
Prasītāja 2015.gada 5.jūnijā nosūtījusi atbildētājam pirmstiesas brīdinājumu, kurā lūgts atbildētājam labprātīgi atmaksāt parādu, taču minētais sūtījums atgriezts atpakaļ, jo atbildētājs sūtījumu nav izņēmis un tam beidzies 30 dienu glabāšanas termiņš.

Prasītāja uzskata, ka minētais liecina par to, ka atbildētājs turpina izvairīties no savu saistību izpildes.

Ar tiesnese s 2017.gada 13.jūnija lēmumu, pamatojoties uz prasītājas pieteikumu, piemērots prasības nodrošinājuma līdzeklis: apķīlāti atbildētājam piederošie naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās. Noraidīts pieteikums daļā par ķīlas tiesību atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatās atbildētājam piederošiem nekustamiem īpašumiem.

Prasība pamatota uz Civillikuma l., 1533., 1587., 1651., 1652., 1756., 1759., 1765., 1828., 1832.pantu.

Atbildētājs /pers.A/ savā 2017.gada 12.jūlija rakstveida paskaidrojumā tiesai norādījis, ka SIA "Jūsu Partneris" prasību neatzīst turpmāk minēto apstākļu dēļ.

Atbildētājs nekad nav aizņēmies no /pers. B/ jebkādas naudas summas, līdz ar to, ne /pers. B/, ne arī viņa cesionāram nav nekādu prasījuma tiesību pret atbildētāju.

Naudas pārskaitījumi, kas veikti no /pers. B/ bankas konta uz atbildētāja norēķinu kontu ir izmantoti aizdevuma izmaksai patiesajam aizņēmējam /pers. F/, kā to paredzēja mutiskā vienošanās starp atbildētāju, /pers. B/ un /pers. F/. Uz to norāda fakts, ka /pers. B/ pārskaitījis atbildētājam ievērojamu naudas summu bez aizdevuma līguma noslēgšanas, kā arī /pers. B/ nekad nav prasījis šāda līguma noslēgšanu.

Atbildētājs uzskata, ka cedents rīkojies noziedzīgi un ar viltu, izmantojot cesionāra prasību uz neesoša parāda pamata, mēģina iegūt atbildētāja īpašumus un, visticamāk, jau iepriekš izplānojis šādu krāpšanas shēmu. Atbildētājs norāda, ka sakarā ar to nekavējoties vērsīsies tiesībsargājošās iestādēs par krimināllietas ierosināšanu un tiesību aizskāruma novēršanu.

Tiesai, iztulkojot līgumu un ņemot vērā visus apstākļus, vispirms jācenšas noskaidrot līdzēju faktiskais kopīgais nodoms un patiesā griba. Savukārt tiesisks darījums rada izteiktajai gribai (gribas izteikumam) atbilstošas tiesiskās sekas. (lieta Nr.C30392213,SKC-335/2017). Tāpat Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 12.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-7/2011 norādīts, ka juridiskajā literatūrā atzīts, ka "(..) tiesa vispirms konstatē, vai prāvnieku (galvenā kārtā prasītāja) uzdotie apstākļi, uz kuriem pamatoti pušu prasījumi, izrādījušies par patiesiem un kādas juridiskas sekas likums saista ar noskaidrotiem apstākļiem." *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata, Rīga: autora izdevums, 1933, 431.lpp.).*

Saskaņā ar Civillikuma 1940.panta noteikumiem "līdzējiem vajadzīgs nodoms noslēgt aizdevuma līgumu". Šajā gadījumā līdzējiem šāds nodoms nav bijis.

Atbilstoši Civillikuma 1511.pantam līgums ir divu vai vairāku personu (līdzēju) savstarpēji, ar vienošanos pamatoti (saskanīgi) gribas izteikumi, kas vērsti uz noteiktu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līdzēju saskaņotais gribas izpaudums ir vērsts uz saistību tiesību nodibināšanu Civillikuma 1401.panta izpratnē, nolūkā radīt noteiktas tiesiskas sekas. Atbilstoši Civillikuma 1427.pantam divpusējā darījumā vajadzīgs abu tā dalībnieku saskanīgs gribas izteikums un, kamēr nav noticis abu pušu saskaņots gribas izteikums, tikmēr darījums nevar būt spēkā. Līdz ar to, iztulkojot divpusēja darījuma, kāds ir aplūkojamais darījums, noteikumus, tiesai jānoskaidro abu pušu saskanīga griba šajā jautājumā. Konkrētajā gadījumā pusēm nekad nav bijis saskanīgs nodoms un gribas izpaudums noslēgt aizdevuma līgumu. To apliecina arī pierādījumi lietā, šī saistība nav aizdevums un nav aspriežama pēc aizdevumam piemērojamām tiesību normām.

Atbildētājs uzskata, ka prasījums par lietošanas procentu 13532,85 EUR piedziņu ir nepamatots, jo nepastāv galvenais parāds. Atbildētājs nav saņēmis aizdevumu un guvis no šāda aizdevuma ekonomisku labumu. Tāpēc nav nekāda tiesiska pamata nedz lietošanas procentu, nedz nokavējuma procentu piedziņai. Tiesību doktrīnā izteikts viedoklis, ka nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma pienākums. Nokavējuma procentu maksāšana ir saistīta ar tiesību pārkāpumu - nokavējumu, taču to daba paliek tāda pati kā procentiem vispār.

Civillikuma 1656.pants noteic, ka parādnieks nav nokavējis, ja nokavējuma iemesls ir viņa pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru.

Sakarā ar to, ka prasība ir nepamatota un noraidāma, no prasītājas par labu atbildētājam ir piedzenami visi tiesāšanās izdevumi.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumu SIA "Jūsu Partneris" prasība apmierināta daļēji.

Piedzīts no /pers. A/ par labu SIA "Jūsu Partneris" pamatparāds 30000 EUR, nokavējuma procenti par laiku no 2015.gada 1.maija līdz 2016.gada 23.februārim 1474,07 EUR un tiesas izdevumi - valsts nodeva 1183,29 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,29 EUR, kopā 32660,65 EUR.

Noraidīta SIA "Jūsu Partneris" prasība daļā par lietošanas procentu 13532,85 EUR piedziņu.

Noteiktas SIA "Jūsu Partneris" tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no piedzītā pamatparāda 30000 EUR līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Ar spriedumu noraidīts atbildētāja lūgums par ar lietas vešanu saistīto izdevumu 1200 EUR apmērā piedziņu.

Piedzīti par labu valstij no pusēm ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi - no Ingmara Ofkanta 4,85 EUR, no SIA "Jūsu Partneris" 2,08 EUR.

Tiesa pamatojusi savu spriedumu ar turpmāk minētajiem apstākļiem un apsvērumiem.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. B/ 2007.gada 19.oktobrī un 2007.gada 22.oktobrī uz atbildētāja kontu pārskaitījis kopā 30000 EUR (lietas 8., 9.lapa). Rakstveidā aizdevuma līgums nav noslēgts.

Prasītāja ieguvusi prasījuma tiesības pamatojoties uz 2016.gada 24.maija cesijas līgumu (lietas 15.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Civillikuma 1473.pants nosaka, ka tiesiska darījuma forma atkarājas no lietas dalībnieku ieskata, izņemot likumā tieši norādītus gadījumus, bet Civillikuma 1474.pants paredz dalībniekiem tiesības samierināties arī ar mutisku vienošanos.

Tiesa atzinusi, ka prasītāja ir pierādījusi faktu, ka starp /pers. B/ un atbildētāju /pers. A/ ir nodibinātas aizdevuma tiesiskās attiecības.

Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Civillikuma 1935.pantā noteikts, ka līgums, ar ko viena puse apsola aizdevumu dot, bet otra to pieņem, ir spēkā tikai no tā laika, kad līdzēji vienojas savā starpā par aizdodamā daudzuma apmēru.

Tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu noteikto, ņēmusi vērā judikatūru.

Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 19.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKC280 ievada tēzē norādīts, ka lietā par naudas summas

piedziņu pēc aizdevuma līguma prasības pamata aktīvie fakti ir līguma noslēgšana un naudas summas nodošana aizņēmējam, kas tiesai pie prasības apmierināšanas jākonstatē, lai saistītu šos faktus ar Civillikuma 1943.panta hipotēzi. Spriedumā norādīts, ka aizdevuma līgums ir reāllīgums, tas atzīstams par noslēgtu ar naudas vai lietas nodošanas brīdi. To norādījis arī prof. K. Torgāns, komentējot aizdevuma līgumu *(Civillikuma komentāri, saistību tiesības, Mans īpašums, Rīga, 1998.g. 382.lpp.).*

Apstāklis, ka aizdevums nav noformēts rakstveidā, nav pamats atzinumam, ka aizdevums kā tāds nav noticis, jo likums rakstveida formu neprasa *(skat.:Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2001.gada 11.aprīļa spriedums SKC-203. Citēts pēc: Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 48.lpp.).*

Lai atzītu, ka starp pusēm pastāv no aizdevuma līguma izrietošas civiltiesiskās attiecības, jāpastāv tādam atbilstoši izvērtētam pierādījumu kopumam, kas to apliecina.

No lietā esošā atgādinājuma (lietas 10.lapa) un pirmstiesas brīdinājuma (lietas 12.lapa) redzams, ka SIA "Jūsu Partneris" 2015.gada 21.aprīlī darījusi zināmu atbildētājam, ka viņa parāds pēc mutiski noslēgta aizdevuma līguma starp viņu un /pers. B/ ir 43710,33 EUR (pamatsumma 30000 EUR, lietošanas procenti 13458,90 EUR un nokavējuma procenti 177,48 EUR).

Tāpat no 2015.gada 5.jūnija pirmstiesas brīdinājuma redzams, ka atbildētājs 2015.gada aprīļa beigās darījis zināmu /pers. B/ cesionāram, ka naudu aizdevis /pers. F/ un, ka šobrīd atbildētājam nav iespējas naudu atdot, kā vienīgi piedāvāt prasījuma cesiju pret /pers. F/. Šādus pirmstiesas brīdinājumā paša norādītos faktus atbildētājs nav apstrīdējis.

Tiesas ieskatā, nodibinātā no aizdevuma līguma izrietošā saistība saskaņā ar Civillikuma 1427.pantu ir notikusi, jo /pers. B/ naudas summas ir pārskaitījis uz atbildētāja /pers. A/ bankas kontu, bet atbildētājs minēto naudas summu ir pieņēmis un izlietojis to pēc saviem ieskatiem, ko apstiprina lietā iesniegtie maksājumu uzdevumi (lietas 8., 9. lapa) un 2007.gada 22.oktobra aizdevuma līgums, kas noslēgts starp atbildētāju /pers. A/ un /pers. F/ par 30000 EUR aizdošanu trešajai personai /pers. F/ (lietas 66.lapa).

Tiesa atzinusi, ka atbildētājs savus apgalvojumus par to, ka viņš ir bijis tikai starpnieks starp /pers. B/ un /pers. F/ un, ka pats aizdevuma līgumu ar /pers. F/ noslēdzis, lai nodrošinātos pret nelabvēlīgām sekām, nav pierādījis.

Tiesa ņēmusi vērā arī apstākli, ka atbildētājs ir iesniedzis šķīrējtiesā prasību pret /pers. F/ par parāda piedziņu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.panta pirmās daļas noteikumiem procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Pēc tiesas ieskata, prasītāja ir tiesīga prasīt nokavējuma procentus no atbildētāja par laiku, kad atbildētājs ir kavējis aizdevuma atmaksu, t.i., pēc 2015.gada 15.aprīļa atgādinājumā norādītā aizdevuma atmaksas termiņa - 2015.gada 30.aprīļa - līdz prasības pieteikumā norādītajam laikam - 2016.gada 23.februārim.

Pie šādiem apstākļiem tiesa, izvērtējot visus lietā iesniegtos pierādījumus, atzinusi par pamatotu prasību daļā par parāda un nokavējuma procentu piedziņu un piedzinusi no atbildētāja par labu prasītājai pamatparādu 30000 EUR un nokavējuma procentus 1474,07 EUR apmērā.

Ņemot vērā Civillikuma 1946.panta pirmās daļas nosacījumus tiesa atzinusi, ka prasība daļā par lietošanas procentu 13532,85 EUR piedziņu ir noraidāma, jo lietā nav iesniegti pierādījumi apstāklim, ka /pers. B/ un atbildētājs /pers. A/ ir vienojušies par aizdevuma summas lietošanas procentu došanu.

Ņemot vērā judikatūrā atzīto par likumisko procentu piedziņu (Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016.gada 29.janvāra lēmumā Nr.SKC-1331-16) un saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem, tiesa noteikusi prasītājai tiesības par laiku, sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītā pamatparāda 30000 EUR, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Tā kā prasītājas prasība ir apmierināta daļēji - 69,93 % apmērā, tad, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, tiesa no atbildētāja prasītāja labā ir piedzinusi tiesas izdevumus - valsts nodevu 1183,29 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,29 EUR, kopā 1186,58 EUR.

No atbildētāja par labu prasītājai tiesa piedzinusi 32660,65 EUR un atzinusi, ka ir noraidāms atbildētāja lūgums piedzīt no prasītājas par labu atbildētājam ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1200 EUR apmērā, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešās daļas noteikumiem ar lietas vešanu saistītie izdevumi piedzenami tikai tādā gadījumā, ja prasība noraidīta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem tiesa piedzinusi par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus - no atbildētāja 4,85 EUR; no prasītājas 2,08 EUR.

Par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumu daļā, ar kuru apmierināta prasība, apelācijas sūdzību iesniedzis atbildētājs /pers. A/, kurā norāda turpmāk minētos apstākļus un iebildumus.

Tiesa, iztiesājot lietu un novērtējot pierādījumus, formāli atsaukusies uz tiesību normām un judikatūras atziņām, bet nav novērtējusi pierādījumus un atbilstību attiecīgo judikatūras atziņu un tiesību normu piemērošanai šajā lietā. Tiesa, konstatējot, ka starp prasītāja cedentu un atbildētāju ir pastāvējusi aizdevuma attiecība, aprobežojas vien ar neapstrīdama fakta konstatējumu, ka naudas pārskaitījums ir veikts. Tomēr naudas ieskaitījums var būt gan bez pamata, gan dāvinājums, gan parāda atmaksa, arī šajos gadījumos šī viena formālā pazīme - naudas samaksa būs raksturojošs elements, arī šajos gadījumos var nebūt rakstveidā noformēts darījums. Tiesa ignorējusi atbildētāja norādīto judikatūras atziņu, ka Civillikums neatzīst formālu pieeju darījumu iztulkošanai. Darījuma iztulkošanas mērķis ir uzzināt darījuma dalībnieku patiesu gribu; to situāciju, kuru puses patiesībā gribēja *(sk. S. Rudāns. Saistību tiesību komentāri. IV. Tiesisku darījumu iztulkošana. Jurista vārds, 2006.gada 9.maijs, Nr.18 (421)), sk. arī, piemēram, Augstākās tiesas 2004.gada 1.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-642/2004, 2013.gada 6.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-374/2013, 2017.gada 31.marta spriedumu lietā Nr.SKC-144/2017).* Tādējādi, tiesai iztulkojot līgumu un ņemot vērā visus apstākļus, vispirms bija jācenšas noskaidrot līdzēju faktiskais kopīgais nodoms un patiesā griba.

Tā kā maksājuma uzdevumā nav norādīts maksājuma mērķis - aizdevums, tad atbildētāja ieskatā, tiesai bija jākonstatē apstākļi, kas liecina par pušu nodomu un gribu noslēgt aizdevumu. Tiesa spriedumā atsaukusies uz netiešiem pierādījumiem - atbildētāja tālāko rīcību ar ieskaitītajiem naudas līdzekļiem, tomēr, kā uzskata atbildētājs, tas pats par sevi vēl nepierāda sākotnēja darījuma būtību, jo šādi atbildētājs būtu varējis rīkoties arī uz cita pamata ieskaitītiem naudas līdzekļiem. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 12.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-7/2011 norādīts, ka juridiskajā literatūrā atzīts, ka: "(..) tiesa vispirms konstatē, vai prāvnieku (galvenā kārtā prasītāja) uzdotie apstākļi, uz kuriem pamatoti pušu prasījumi, izrādījušies par patiesiem

un kādas juridiskas sekas likums saista ar noskaidrotiem apstākļiem." *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata, Rīga: autora izdevums, 1933, 431.lpp.).*

Saskaņā ar Civillikuma 1940.panta noteikumiem "līdzējiem vajadzīgs nodoms noslēgt aizdevuma līgumu", bet šajā gadījumā tāds nodoms nevienai no pusēm nav bijis un tikai tagad, izmantojot ārēji aizdevuma līgumam līdzīgas pazīmes (naudas pārskaitījumu uz otras personas kontu), prasītājas puse mēģina tās uzdot par aizdevuma līguma attiecībām un no tām izrietošu prasījumu. Tiesai, iztulkojot līgumu un ņemot vērā visus apstākļus, vispirms jācenšas noskaidrot līdzēju faktiskais kopīgais nodoms un patiesā griba. Savukārt tiesisks darījums rada izteiktajai gribai (gribas izteikumam) atbilstošas tiesiskās sekas." (lieta Nr.C30392213,SKC-335/2017).

Tāpat atbildētājs uzskata, ka situācijā, kad prasītāja nav nepārprotami varējusi pierādīt savas prasības pamatotību, darījuma iztulkošana veicama saskaņā ar Civillikuma 1508.panta noteikumiem - saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku, līdz ar ko prasība līdz ar visiem blakus prasījumiem ir noraidāma.

Ņemot vērā visu minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1., 1508.pantu, Civilprocesa likuma 24.panta otro daļu, 93., 94., 96. un 425,-440.pantu atbildētājs lūdz apelācijas instances tiesu:

- noraidīt SIA "Jūsu Partneris" prasību un piedzīt no prasītājas par labu atbildētājam visus tiesāšanās izdevumus.

Atbildētāja /pers.A/ pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Jolanta Kramerovska apelācijas instances tiesas sēdē sava pārstāvamā apelācijas sūdzību ar visiem tajā minētajiem iebildumiem un apstākļiem uzturēja pilnīgi un neatzina prasību, lūdzot to noraidīt kā nepierādītu.

Prasītājas SIA "Jūsu Parneris" pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Andrejs Ādamsons apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja apelācijas sūdzību neatzina pilnīgi un uzturēja savas pārstāvamās prasību apmērā, par kādu tā ir apmierināta ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumu.

Motīvu daļa

Uzklausījusi apelācijas instances tiesas sēdē lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētos apstākļus, pārbaudot lietas materiālus kopumā, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas SIA "Jūsu Partneris" prasība ir apmierināma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedums nepārsūdzētajā daļā, ar kuru noraidīts prasījums par lietošanas procentu 13532,85 EUR piedziņu no /pers. A/ par labu SIA "Jūsu partneris", saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta otro daļu, ir stājies spēkā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Tiesas kolēģija, izskatot lietu, atzīst, ka Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai, nenorādot sprieduma motīvu daļā Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus.

Tiesas kolēģija uzskata, ka atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētie iebildumi un apstākļi nedod apelācijas instances tiesai pamatojumu taisīt lietā atšķirīgu spriedumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta nosacījumiem, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Tādējādi var secināt, ka patiesības noskaidrošana un aizskarto tiesību atjaunošana ir ne tikai noteikta subjekta interesēs, kurš ir vai nu vērsies tiesā ar prasību un piekritis izmantot likumā noteikto formālo patiesības noskaidrošanas procedūru, vai tiek aicināts iesaistīties patiesības noskaidrošanas procesā atspēkojot savu skatījumu par apstākļiem, kuri pamatojas uz pagātnes atspoguļojumu viņam pieejamajos, Civilprocesa likumā norādītajos informācijas nesējos - pierādīšanas līdzekļos, bet arī visas sabiedrības interesēs, lai veicinātu vienotu izpratni par likumību un taisnīgumu.

Izskatāmā lieta, pēc tiesas kolēģijas ieskata, ir komplicēta tā iemesla dēļ, ka pusēm ne vien ir radikāli pretējas pozīcijas, bet arī tādēļ, ka nav rakstveida aizdevuma līguma, kas apliecinātu vienas vai otras puses pozīcijas pamatotību.

Līdz ar to šādā situācijā jo īpaši liela nozīme ir adekvātai loģikā un dzīves pieredzē un likumsakarībās balstītā netiešo pierādījumu rūpīgā izvērtēšanā to kopsakarā.

Šajā gadījumā, lai atzītu, ka starp pusēm pastāv no aizdevuma līguma izrietošas civiltiesiskās attiecības, jāpastāv tādam atbilstoši izvērtētam pierādījumu kopumam, kas to apliecina.

Atbildētāja norādītie argumenti apelācijas sūdzībā, ka tiesa nav noskaidrojusi /pers. B/ un atbildētāja kopīgu nodomu nodibināt aizdevuma līgumu ir nepamatoti un ir pretrunā ar tiesas nodibinātiem apstākļiem tiesas sēdē. Apstāklis, ka aizdevums nav noformēts rakstveidā, tādēļ nav pamats atzinumam, ka aizdevums kā tāds ir noticis, nav pamatots, jo likums rakstveida formu neprasa *(skat.:Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2001.gada 11.aprīļa spriedums SKC-203. Citēts pēc: Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 48.lpp.).*Arī atbildētāja norādītajiem apstākļiem, ka naudas pārskaitījuma pamatojums ir "konta papildināšana", aizdevuma ilgstoša neatprasīšana, pēc tiesas kolēģijas ieskata, nav nozīmes pareizā lietas izspriešanā.

Nav strīds, ka 2015.gada 21.aprīlī prasītāja darījusi zināmu atbildētājam, ka viņa parāds pēc mutiski noslēgta aizdevuma līguma ir 43710,33 EUR (pamatsumma 30000 EUR, lietošanas procenti 13458,90 EUR un nokavējuma procenti 177,48 EUR).

Savukārt no 2015.gada 5.jūnija prasītāja pirmstiesas brīdinājuma izriet, ka atbildētājs 2015.gada aprīļa beigās darījis zināmu /pers. B/ cesionāram, ka naudu aizdevis /pers. F/ un, ka šobrīd atbildētājam nav iespējas naudu atdot, kā vienīgi piedāvāt prasījuma cesiju pret /pers. F/.

Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas atzinumam, ka izrietošā saistība no aizdevuma līguma saskaņā ar Civillikuma 1427.pantu ir notikusi, jo /pers. B/ naudas summas ir pārskaitījis uz atbildētāja /pers. A/ bankas kontu (maksājuma uzdevumi lietas 8.,

9.lapā), bet atbildētājs minēto naudas summu ir pieņēmis un izlietojis to pēc saviem ieskatiem, ko pierāda 2007.gada 22.oktobra aizdevuma līgums starp /pers. A/ un /pers. F/ par 30000 EUR aizdošanu /pers. F/ (lietas 66.lapa).

Tāpat tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, ka atbildētājs savu iebildumu, ka viņš bijis tikai starpnieks starp /pers. B/ un /pers. F/, ka pats aizdevuma līgumu ar /pers. F/ noslēdzis, lai nodrošinātos pret nelabvēlīgām sekām, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, pamatotību nav pierādījis.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka starp /pers. B/, /pers. A/ un /pers. F/ būtu notikusi savstarpēja vienošanās par to, ka atbildētājs būs starpnieks /pers. B/ un /pers. F/ starpā mutiski noslēgtā aizdevuma līgumā.

Turklāt vērā ņemams fakts, ka atbildētājs ir iesniedzis šķīrējtiesā prasību pret /pers. F/ par parāda, kas izriet no 2007.gada 22.oktobra aizdevuma līguma saistībām, piedziņu.

Tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa ir izvērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmās daļas nosacījumiem, nonākot pie pamatota atzinuma, ka /pers. B/ un /pers. A/ starpā nodibinātas tiesiskās attiecības, kuras vērtējamas kā aizdevums Civillikuma 1934.panta izpratnē un pamatoti apmierinājusi prasību tās pārsūdzētajā daļā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasība apmierināta daļēji -69,93% apmērā. Tātad no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 69,93% apmērā no samaksātās valsts nodevas par prasību 1467,08 EUR, valsts nodevas par prasības nodrošināšanu 225,03 EUR un par ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem 4,70 EUR, kas sastāda 1183,58 EUR.

Tiesas izdevumu atlīdzināšanu valstij regulē Civilprocesa likuma 42.pants.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi abās tiesu instancēs ir 12,75 EUR – pirmajā instancē 11,63 EUR, apelācijas instancē 1,12 EUR (izdevumu saraksti lietas 2. un 110.lapa).

Prasītāja, iesniedzot prasību, samaksājusi 4,70 EUR, savukārt atbildētājs samaksājis ar pirmās instances tiesas spriedumu piespriestos 4,85 EUR. Atlikušie izdevumi piedzenami – no prasītājas ar pirmās instances spriedumu piespriestos un nesamaksātos 2,08 EUR, bet no atbildētāja apelācijas instances tiesā radušos 1,12 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem nosakāmas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta nosacījumiem nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

pilnīgi apmierināt SIA "Jūsu Partneris" prasību tās pārsūdzētajā daļā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Jūsu Partneris", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pamatparādu 30000 EUR, nokavējuma procentus par laiku no 2015.gada 1.maija līdz 2016.gada 23.februārim 1474,07 EUR un tiesas izdevumus 1186,58 EUR, kopā 32660,65 EUR (trīsdesmit divi tūkstoši eiro seši simti sešdesmit eiro un 65 centi).

Noteikt SIA "Jūsu Partneris" tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no piedzītā pamatparāda 30000 EUR līdz sprieduma izpildei.

Piedzīt no SIA "Jūsu Partneris", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,08 EUR (divi eiro un 08 centi).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,12 EUR (viens eiro un 12 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi valsts labā nomaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, Valsts kase, kods TRELLV22, norādot datus personas vai lietas identificēšanai. Maksājuma dokumenti iesniedzami Vidzemes apgabaltiesas kancelejā.

Noteikt termiņu sprieduma daļā par naudas summu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no 2018 gada 6.decembra kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451.-452.pantā norādīto tiesību normu pārkāpumu gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis D.Lazdiņš

Tiesnese I.Pinne

Tiesnesis A.Bukavs